

Thảo mộc có các vị xa thiển, trạch tả, trạch linh, phách linh, trạch tả, mộc thông, hoạt thạch, đẳng sâm, trà diệp (lá chè), đông quỳ, ý dĩ, đông qua bì, địa phúc bì, thông thảo, củ mễ, bí nhân, túc, giãi, thanh v, hị kim sa...

Trạch thảo có các vị cam t, địa kích, khoan hoa, khiên ngũ u, đình lịch, túc tùy, thốn ngũ c.

Xa thiển còn gọi ngũ thiển tên khoa học *Plantago major* L. Dùng cả cây hoặc hạt. Vị ngọt, tính hàn. Vào can thận, tiểu tràng, tác dụng lợi tiểu thanh nhiệt trừ nhiệt độc. Có tác dụng sáng mắt, chữa đau mắt đỏ. Thông lâm bì, tiểu tả. Tiêu nước bàng quang. Hạt có tác dụng dưỡng âm, bổ can thận nên chữa bệnh mắt kém mờ hoa, tr. Lá thảo thanh nhiệt, lợi tiểu.

Trạch thảo - ngũ u nhĩ thái.

Tùy mộc đích chơn thực phẩm có hiệu quả cao.

- Chữa các loại tiểu nhiệt: phách phách, trạch tả; thông lâm bì phách phách, trạch tả, mộc thông, củ mễ, bí nhân, túc, hoạt thạch.

tính hàn. Vào thốn, bàng quang. Ch y u có 2 công dụng: t can th n kinh h a và x th y bàng quang, tam tiêu. Trên lâm sàng ch y u đ i ni u tr th p, thanh nhi t và ch y u tiêu n c th n tùy theo ph i ngũ v i các v khác trong nhóm mà s có các công dụng:

- Th y thng tr ng m n, ti u ti n b t i. Ph i h p thông th o, tang bì, ch linh.

- Ti u ti n đ c. Ph i h p ch linh, h u kim sa, t gi i, ho t th ch.

- Ch a nhi t lâm (đái r t, đái bu t). Ph i h p sinh đ a, m c thông, ch linh, th ch v .

- Ch a th y thng khi mang thai. Ph i h p tang bì, tang ký sinh, ph c linh, đ i phúc bì.

- Ch a i can đ m th p nhi t, đau m t đ , đau s n c n ru t nôn m a, ăn ít, vàng da, ti u đ . Ph i h p kim ti n th o, h i kim sa, ngu u t t, đông qu t , nhân tr n, xa ti n.

- Cho vào các thuốc b th n đ phòng thuốc b sinh nhi t đ n t i th n h a.

- Khi ch a th n và bàng quang ho c can th n có h a tà th p nhi t thì tr ch t là v thuốc đ c ch n đ u tiên.

Khí có âm h và m t hoa, không có th y m th p. Li u 6-9g. Khi c n dùng 15-18g.

C xa ti n và tr ch t đ u tiêu n c trong t ng ph . Không h i chính khí. Khác v i ph c linh và đ i phúc bì, tiêu n c bì phu.

H c b ch s u còn g i khiên ngu (bìm bìm) tên khoa h c Ipomoea hederacea Jack. Dùng h t.

Vũ đng lnh vào ph đ i trng. Có đ c, tác đng l i đ i ti u ti n, tr c th y, tiêu đ m. Ch a th y thng c c khí đ m m, ho suy n. Li u th p thì l i đ i ti n, li u cao nhu n trng gây x . Khiên ng u có 2 lo i: h c s u và b ch s u. H c s u tác đng nhanh h n b ch s u. Ch dùng đng b t, viên đ tác đng t t an toàn h n.

Li u th đng dùng 2-4,5g tùy tình hình tăng đ n đ có tác đng mong mu n.

Th đng l c còn g i ng u thi t căn, tên khoa h c Phytola ectoxinz. Dùng r v đng cay, tính bình. Có đ c, đ c h n khiên ng u. Vào t v đ i trng. Dùng trong ch a đ y b ng không tiêu, th y thng. Dùng ngoài đ p ch a m n nh t đ c s ng đau. Bài Lý ng thng dùng th đng l c n u cá chép đ ch a phù thng do th n, tim.

Li u 2-4g khi dùng làm tá đ c. N u ch dùng m t v th đng l c tán b t u ng th đng là 0,4-1,5g.

Th đng l c m nh h n khiên ng u. C 2 đ u có th gây h i chính khí. Khi dùng theo dõi sát l đng n c ti u. N u th y ti u gi m là ph n tác đng gây đ c, ph i đng.

K thai. K ng i suy nh c. U ng lúc no đ tránh kích thích d dày.

BS. Phó Đ c Thu n
ng n: **SKDS**